

SZERDA

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Helyben házhoz hordva: Vidékre postán szállítva.
Egész évre . . . 36 korona Egész évre 40 korona
Negyedévre . . . 9 korona Negyedévre 10 korona
Egyes szám ára 16 fillér.

Politikai napilap

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. Telefon: 2-63.
A szerkesztőség kéziratok vizs- Előfizetések és hirdetések a
szabadására nem vállalkozik. kiadóhivatalhoz intézendők.

A hadihelyzet nyugaton.

Ez év tavaszán, pontosan március 21-én kezdtek meg a németek azt a nagy támadást, melynek további gyümölcseit most akarják leszedni.

Lloyd George még 1916-ban azt a kijelentést tette, hogy majd 1918-ban fog az antant teljes akciójába lépni, mert csak akkorára lesznek készek a nagy angol hadseregek, — melyek egyszeriben megfogják változtatni a katonai helyzetet az antant javára. A nagy hangú kijelentés óta sok-sok minden történt.

A központi hatalmak győzelemről-győzelemre vitték előre az igazságnak véres és megtépett lobogóját. Kidöntöttük az antantnak egyik leghatalmasabb oszlopát, az orosz kolosszust és hatalmas csapást mértünk az áruló olasz fejére is. Alapjában véve változott meg a helyzet, melyen már az sem volt képes segíteni, hogy néhány amerikai ezred jelent meg a küzdőtéren és hogy az antant egyesítette a katonai hadműveletek vezetését.

A németek megint kiragadták a kezdeményezést ellenségeink kezéből és folyó évi március 21. óta újra csak Hindenburg diktál a harctereken. Nem az történik, amit az antantnak egységesített hadvezetősége akar — vagy szeretne, hanem az, amit Hindenburg parancsol.

A vezetés tehát ideálisan egységes, már t. i. a mi szempontunkból, mert a központban nem egy Foch, hanem Hindenburg áll az ő megrendíthetetlen nyugalmával és fölényével. A La Fère és Arras közötti március—áprilisi német offenzíva ellenségeink összes kimutatását keresztülhuzta.

Minden felesleges erőnek a Somme mellé kellett özönlenie, hogy megmentse a mi még megmenthető és mert így akarta a nagy Hindenburg.

A francia harctérnek még a legtávolabbi sarkairól is éjjel és nappal szünet nélkül robogtak a zúfolt katonavonatok és automobilon a német áttörés színterére. Alig néhány hét múlva ugyanez a játék ismétlődött meg kissé északabbra Bethun Armentières és Ypernnél és most, a mikor a súlyos vereséget szenvedett angolok és franciák valahol Arras és Armens körül remegve várták az újabb német előretörést, hirtelen és teljesen meglepetésszerűleg Soissons és Reims körül szólaltak meg a német ágyuk.

Vajjon ki ne fedezné föl ezekben a nagyszerű hadműveletekben a teljes tervszerűséget és összefüggést. Hindenburg zseniális először is a legelkeseredettebb ellenségeire, az angolok fejére mért egy ha-

talmas csapást, hogy megbénítsa Nieuport—La Fèrei fronton az ellenségnek cselekvési szabadságát és amikor már a francia tartalékok is fölvonultak a Sommehoz, egy nagyszerű lendülettel Soissons és Reims között, tehát ottan tört előre, a hol a legkevésbé várta az ellenség a támadást.

A Chemin des Damesnek féltve őrzött hegyhátán át az Aisne völgyébe özönltek a diadalittas német hadak, átgázoltak a Veslén és egyszeriben a Marne mellett termettek.

Felszámálhatatlan mennyisége a legértékesebb hadi és élelmiszereknek jutott a győzők kezeibe. A büszke Reims még tartja magát, de napjai, sőt talán órái már megvannak számlálva. Ha pedig Reims elesik, meginog a Reims—verduni fronttrész is, mert Reims után Epernay és Chalon sur Marne következnek. Ez a két utóbb említett város Chateau Thierryvel együtt jelöli meg a mostani német offenzívának első legtermészetesebb hadászati célját. Mindhárom város a híres Marne völgyében fekszik, melyre a németeknek okvetlen szükségük van. A Marne völgynek déli magaslatai nyújthatják a legbiztosabb támaszpontját a tengerpart és Cható—Thierry közötti német frontnak. Ha sikerül a németeknek Chalou sur Marnét elfoglalni, úgy Verdun csaknem teljesen izolál helyzetbe kerülne.

Az idáig három részletben végrehajtott 1918. évi nagy offenzíva a 700 km. hosszú frontnak már 300 km. darabját ingatta meg és mozdította ki a helyéből. Még csak a Reims és a svájci határ közötti 40 km. es arcvonalt maradt mozdulatlan, de ami ma még nem mozog, az holnap már megindulhat előre vagy hátra.

Ki tudná azt előre megmondani, hogy a front melyik részén fog Hindenburg egy újabb meglepetést szerezni a világnak? E pillanatban Hindenburg parancsára az összes francia és talán angol tartalékok is a Marne és Oise völgyébe sietnek. Majd ha mind együtt lesznek itten, Hindenburg bizonyára tudni fogja, hogy kell ismét előretörnie.

Egyelőre azonban várjuk be ennek a harmadik offenzívának az eredményét, mert hiszen még csak mindössze kilenc napja indult az meg. Ugy a Marne völgyében, mint pedig a Marne és Oise közötti területen még további német térnyerés várható, mert a mostani német előretörésnek egyik mellék célja kellett hogy legyen az is, hogy az — Amiens és Montdidier felé kiugró és erősen exponált fronttrész helyzetét megjavítsa.

Várjuk türelemmel és bizalommal — mert a jó öreg Hindenburg lssan, de biztosan morzsolja föl ellenségeinket. Ővé a cselekvési szabadság és Foch úgy táncol, aho-

gyan Hindenburg muzsikál. És tulajdonképpen ez a legnagyobb eredménye az eddigi háromszoros német offenzívának.

Megalakul a Központi Sajtóvállalat Részvénytársaság.

Alakuló közgyűlés június 12-én.

Aránylag rövid előkészület után, de előreláthatólag fényes sikerrel fog megalakulni a Központi Sajtóvállalat Részvénytársaság.

Alig pár hónapja hangzott el először a felhívás: teremtsünk hatalmas, impozáns Központi Keresztény Sajtót! A felhívás nem hangzott el hiába. Magyarország keresztény közönsége megértette, miről van szó és tömegesen sorakozott a kibontott zászló alá. Néhány hónap alatt milliók gyűltek össze, az országnak minden rendű és rangú lakosságából. Katholikusok és protestánsok egyformán siettek a nagy keresztény Sajtó megteremtéséhez hozzájárulni. Mindenki belátta, hogy egy tisztán keresztény sajtó megteremtése egyenesen nemzeti érdek és hazafias kötelességet teljesít mindenkki, aki tehetségéhez képest hozzájárul e sajtó megteremtéséhez.

Három millióra tervezték az új részvénytársaság alaptőkéjét, de már eddig több mint háromszorosan túl jegyezték ezt az összeget, az alakuló közgyűlés pedig a részvénytőkét előreláthatólag 12 millió koronában fogja megállapítani. Ennyi, sőt talán még több is feltétlenül össze fog gyűlni a november hó 15. ig meghosszabbított aláírási idő alatt.

Most az alakuló közgyűlésre készül az ország keresztény lakossága.

Június 12. én, Budapesten lesz az alakuló közgyűlés. Nagyvárad keresztény lakossága fényesen kivette részét a munkából. 300.000 K-t meghalad az az összeg, amennyit Nagyváradon jegyezték, a nagyvárad egyházmegye egész jegyzése pedig megközelítette a félmillió koronát.

Kívánatos, hogy ez a nagyszerű részvényjegyzés az alakuló közgyűlésen is képviselve legyen. Ha kivettük a részünket a munkából, legyünk ott az alapkövetélnél is.

Természetesen arról szó sem lehet, hogy minden egyes részvényes Budapestre utazzék. De igenis az lehetséges, hogy mindenki képviseltesse magát és képviselői útján szavazzon. Lapunk főszerkesztője, mint a részvénytársaság alapítóinak egyike és mint a budapesti sajtóegyesületnek is igazgatósági tagja feltétlenül megjelenik az alakuló közgyűlésen és készséggel vállalja, többi

részvényjegyzők meghatalmazását is. Lehet, hogy mások is csatlakoznak hozzá. Az a fődolog már most, hogy legalább meghatalmazás útján az alakuló közgyűlésen lehetőleg minden nagyváradai részvényjegyző képviselve legyen.

Ezt pedig nem nehéz elérni: csak egy meghatalmazást kell aláírni.

A Központi Sajtóállalat szervező-bizottsága gondoskodott az ilyen meghatalmazásokról és küldött le azokból Nagyváradra annyit, hogy az itthoni részvényjegyzők az alakuló közgyűlésen képviselve legyenek. A meghatalmazásokat a katolikus Sajtóhölgybizottság vette át.

Holnap, csütörtöktől kezdve az összes részvényjegyzők aláírhatják a meghatalmazásokat. Meghatalmazások vannak a plébániai hivataloknál, ahol az ivatek bármikor aláírhatók. Holnap, csütörtökön d. u. 3-tól 5 óráig és hétfőn d. u. ugyanezen időben a Sajtóhölgybizottság hölgyei inspekciónak tartani a Népszövetségi Hitelszövetkezetben, ők is átveszik a részvényesek meghatalmazó aláírásait.

Lehetőleg minden részvényes képviseltesse magát az alakuló közgyűlésen! Juttassuk ott is kifejezésre a keresztény Nagyvárad lelkesedését a keresztény és hazafias ügy iránt.

Malatinszky Lajos főispán a megyei és városi szeszfőzde vitáját megoldotta.

Biharvámegye közönsége Fugyivásárnely székhellyel szeszfőzdet akar létesíteni s ehhez a többek között a következő községeket szeretné beosztani:

Fugyi, Váradalpár, Felkér, Szaránd, Mezőszakadát, Mezőtelegd, Mezőbottyán, Köröskisujfalu, Köröskisjenő, Kabaláspatak, Pusztajlak, Tasádfő, Aímamező, Harangmező.

Tehát azokat a községeket, amelyekre a Nagyvárad város községi szeszfőzdeje támaszkodik. A kérvényt az akkor még csak vármegyei főispán, *Malatinszky Lajos* nyújtotta be a pénzügyminiszternél.

A város nevében most *Juricskay* Barna pénzügyi tanácsos tiltakozik a megyei szeszfőzde tervezett felállítására ellen. Ha ezeket a községeket elveszik, mondja a pénzügyigazgatósághoz intézett átirat, akkor be lehet csukni az üzemet, mert öt évre kapott a város szeszfőzésre jogot ezen községek bevonásával, amelyeknek különben a kitermelt szesz harmadrészét a város előzőkenyen vissza is adja.

A város belefektetett e szeszfőzdebe nagy pénzt: 350000 koronát a kitermelés céljaira, szilvaifőző edényekre 100000 koronát, a központi szeszfőző telepbe 80000 koronát, főzőhelyiség bérletébe 50000, gépbe és Pisztóriusz-főzőkádába 36000, hordóba és cefrekádákra 10000 koronát. Ez veszendőbe menne.

A nagy szakismerettel megindokolt átirat végül jogi szempontból kifejti, hogy a vármegye önálló háztartási viszonyban nem él, csak adminisztratív tevékenységet folytat s egész szeszfőzdeire nincs szüksége.

Ez ügyben *Malatinszky Lajos* főispánhoz fordultunk, aki a következőket mondotta:

— Nem vonom kétségbe, hogy Nagyvárad város szerzett jogait respektálni fogja a pénzügyi hatóság az engedély tartamáig. Azt, hogy a vármegye jogilag el volna tiltva házilag üzemetek létesíteni, nem fogadhatom el, a vármegyének ehhez joga van.

Az egésznek ütköző pontja az, hogy a megyei szeszfőzde helyéül Fugyivásárnelyt jelölték ki, amely a városi szeszfőzde rayonjába esik. Meglehet azt csinálni például — Nagyszalontán is, ugye s akkor a kérdés méregfogát kivettük. Van Biharvámegyében — vagy 600 község, egyelőre kihagyhatjuk a 14-et, legyen a városé.

E válasz mutatja, hogy az új főispán szerencsés megoldást talál olyan kérdésekben, amelyek vitára adnának alkalmat az — esetre, ha a két főispánság nem egy kézben volna, sőt versengésre is vezetnének.

Rögtönbiráskodás Nagyváradon és Biharvámegyében.

Katonai egyének rögtönbiráskodás alá esnek.

A szegedi honvédkerületi parancsnok a következő hirdetményt teszi közzé:—

A rögtönbiráskodás kihirdetése.

A Kbp. 434. §-ában és a m. kir. Honvédelmi Miniszter urnak folyó évi május hó 23-án 11937—eln. 15-a 1918. szám alatt kelt rendeletével reám ruházott jognál fogva a Kbp. 435. és 436. §§-ban foglaltak alapján, a Kbp. 437. §-a értelmében az alám rendelt katonai kötelekerekre és egyénekre, illetve ezen honvéd kerület egész területére a büntetőbiráskodás alá tartozó összes egyénekre a rögtönbiráskodást a következő büntettek miatt ezennel kihirdetem. És pedig:

1. a Kbt. 184. (193: a) §-ba ütköző szökés büntette;
2. a Kbt. 413. és 414. §§-ba ütköző gyilkosság büntette és
3. a Kbt. 483. §-ába ütköző rablás büntette miatt.

A rögtönbiráskodási határozványok a rögtönbiráskodás alá eső büntetteknel ugy a Kbt. 15. §-a szerinti *kísérletre*, mint a Kbt. II. §-a szerinti *büntársakra* és *bűnrészesekre* is teljes mérvben alkalmazást nyernek.

A felsorolt büntettek elkövetésétől mindenki óvakodjék, mert aki a rögtönbiráskodás ezen kihirdetése után azok egyikét elköveti, rögtönítélő eljárás alá kerül és a szökés büntette miatt *agyonlövés*, esetleg *kötél*, a *gyilkosság* és *rablás* büntette miatt pedig *kötél általi halállal* bünhődik.

Az önként jelentkező szökevények, amennyiben a szökésen kívül rögtönítélő eljárás alá eső más büntettet nem követtek el, nem vonatnak rögtönítélő eljárás alá.

Szeged, 1918. június 5-én.

Fülöpp s. k.
altábornagy.

A hirdetmény remélhetőleg meg fogja akadályozni a katonaszökevények által némely vidéken elkövetett bűncselekmények elharapozását.

Fagykarak az Érmelléken.

Malatinszky Lajos főispán tegnap meglátogatta Érsemjénben Fráter Barnabás alispánt s tegnap visszaérkezett, megjelent a városi főispáni hivatalban.

Érsemjénben megtekintette az éjjel meglepetésszerűen beállott fagy okozta károkat. A krumpli, bab, tök sokat szenvedett, a krumpli azonban kiheveri még a fagyot. Megcsipte a dér a tengerit is.

Bihardiószegről jelentik, hogy ott a fagy a lapos helyeken a hüvelyesekben 15—20 százalékat kárt okozott. Derecskéről telefonálják, hogy a hüvelyesekben 10 százalékat kár, a búzában s a takarmányneműekben visszaesés mutatkozik, a tök 15—20 százalékat kárt szenvedett. Minden attól függ, hogy a hideg, amelyet a nagy melegek után beállott sarki jégolvadás s a nagy tömegben a meleg oceanokra leszálló jéghegyek okoztak, rövidesen szünetel e vagy ismétlődik? Egyelőre aggodalomra nincs ok, mert a termés szép s csak főzeléklékben van kisebb kár.

A fa- és fémpari iskola elhelyezése.

A várósházán tegnap *Rimler* Károly polgármester elnöklésével értekezlet volt, amelyen a fa- és fémpari iskola elhelyezésének kérdését vitatták meg.

Rimler Károly elnök előterjesztette a kérdést, mire *Kószeghy* József főmérnök ismertette az összes elhelyezési lehetőségeket, amelyek a városi pénztárt különösebben nem terhelik meg. Ilyenek: a Rhédey kerti, az Epreskerti s a Beöthy László-híd melletti fatelepen való elhelyezés. Mindeniknek jelentőségét világossá tette a bizottság előtt.

Moskovits Miklós dr, *Sztarill* Ferenc s mások hozzászólása után *Szontágh* Gusztáv dr igazgató adott részletes felvilágosításokat.

A bizottság hosszabb és részletes vita után a Beöthy László-híd melletti helyet találja alkalmasnak, annak kisajátítását kívánja, felír a kereskedelmi miniszterhez, hogy küldje le szakértőit, akik e kérdésben a helyszínen való tárgyalás után megteszik javaslatukat s kívánásaikat előadják.

Nem szünik meg az egyéves kereskedelmi tanfolyam.

A nagyváradai kereskedelmi iskolában a fiuk letették az érettségit s közülök 18 kapott budapesti intézethez meghívást, ami a felsőkereskedelmi iskola jóhírét jelenti. Nyolcan Biharvámegyében nyernek elhelyezést s így is még 12 hely van üresedésben, amelyre *Schuszték* Adolf dr igazgatótól kértek információt s ajánlást a bankok. Ezeket a helyeket leányokkal töltik be, akik június 15-én teszik le a szóbeli érettségit. *Schuszték* Adolf dr-tól megkérdeztük, hogy az egyéves kereskedelmi tanfolyam megszüntetését nem tervezik-e, miután már második éve három éves a kereskedelmi iskola? Erre így felelt:

— Az egyéves tanfolyamra szükség van azon családok szempontjából, akik gyermekeiket három évig taníttatni nem képesek. Az egyévesek nem konkurrencsei a három éveseknek, mert csak üzletekben, irodákban nyernek elhelyezést, míg a bankok a három évesek közül szeretnek alkalmazottakat szer-

zódtni. A tanfolyam megszüntetését a miniszter se engedné, mi se tervezzük. Különben is a háromévesek már 15 éven vizsgáznak, mert Hollaender Rózsi, a kiváló tanár, aki növendékeit ritka szép eredménnyel hozta az érettségire, súlyos bajából fellábadt. Az egyévesek pedig csak június végén kapnak bizonyítványt, tehát nem konkurrálhatnak az előbbiekkel.

A Marne és Reims között a helyzet változatlan.

Berlin, június 4. A miniszterelnökség sajtóosztály távirata. A nagylőhadiszállás jelenti:

Nyugati harctér.

Ruprecht bajor trónörökös hadcsoportja. Változó erejű tüzérségi harcok, élénk ellenséges felderítő tevékenység és erős előretörések az arcvonal számos helyén, Mersitől délnyugatra az ellenség kisebb árok-részekbe befészkelte magát.

A német trónörökös hadcsoportja. Az Aisnetől északra kemény harcok után elragadtunk az ellenségtől néhány árkot. A Soissonstól nyugatra és délnyugatra emelkedő magaslatokhoz görcsösen ragaszkodó ellenség szívós ellentállását tegnap megtörtük, a Vauvuin és Chaduntul nyugatra emelkedő magaslatokat hatalmunkba kerítettük, Pernant és Missy au Boist rohammal elfoglalva, az ellenséget visszavetettük az Alesoulitère Dommiers vonalra. Több ellenséges üteget elfoglaltunk és néhány ezer foglyot beszállítottunk.

Franciáknak az Ourpe folyótól kétoldalt intézett ellentámadásai súlyos veszteségeik mellett megheiusultak. Schateau-Thierrytől északnyugatra harcok közben bejutottunk a bussieres—boureches-i vasutvonalon és az ellenség támadásait visszavetettük. A Marne mentén a Marne és Reims között a helyzet változatlan.

Ludendorff, első főszállásmester.

Tüzérségi harc az olasz fronton.

Budapest, június 4. A miniszterelnökségi sajtóosztály távirata. (Hivatalos.)

Olasz harctér.

Az egész délnyugati arcvonalon tartósan tüzérségi tevékenység.

A vezérkar főnöke.

A birodalmi tanács elfogadta a bukaresti szerződést.

Budapest, június 4. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: A birodalmi tanács mai ülésén elfogadta a központi hatalmak és Románia között kötött békeszerződést.

Foch tábornok tehetetlensége.

Budapest, június 4. (Saját tudósítónktól.) A svájci lapok jelentik Párisból, hogy az izgalom a fővárosban a tetőpontra hágott. Foch tábornok tehetetlensége általános megdöbbenést kelt, a lakosság tisztában van vele, hogy Páris sorsa forog kockán. Az általános hangulat a kamara folyosólyán tükröződik vissza, ahol napok óta

a legnagyobb izgalom uralkodik. A Clemenceau kormány helyzete a kamara mai ülésén dől el.

Tanuvallomások a Strasser-pörben.

— Saját tudósítónktól. —

Temesvár, június 4.

A hadosztálybíróóság mai tárgyalásán először dr. Frankó József főhadnagy-állomány-tisztet hallgatták ki. A nagyváradi állomány-parancsnokság részéről kétszer jelent meg az ételosztásnál.

Az ápolók jelentették, hogy a betegek elrontották a gyomrukát a sok szeretet adománytól. A betegek kosztját megízlelte és élvezhetőnek találta. A hus teljes sulyu volt. Volt eset, hogy a katonák panaszkodtak, — ő ezeket megvizsgálta és alaptalanoknak találta.

Közműves Teréz szolgáló a csendőriszkolában vallja, hogy a hus nem volt bűdös. A levesről leszedték a zsírt és főzelékhez felhasználták. A főzelék jó volt.

Dr. Kenéz Kálmán, mint a csendőriszkolai kórház főorvosa, naponta gyakorolta az ellenőrzést. Lényegtelen hiányok voltak, amelyeket pótoltak.

A tej gyenge volt, de Strasser már vizet kapta. Ha kifogás merült fel, Strasser mindjárt orvosolta. Ha a lábadozók vacsora nélkül mentek ki a kórházból, vacsorát Strasser nem számított fel.

Czuth Sámuel rokkant katona szerint a koszt nem volt rossz. Láta, amikor Strasser a tejet vizezte.

A tárgyalást holnap folytatják.

..HIREK

A Szurmay-nap.

Tegnapi számunkban már körvonalaztuk azokat a nagyszabású igérkező eseményeket, amelyek vasárnap fognak lejátszani Nagyváradon a Szurmay nappal kapcsolatosan. Az ünnepségek sorozata már délelőtt elkezdődik, amikor a Bémer téren a 4 es honvédszázados zenekara Schárff Károly karmester vezetésével sítahangversenyt rendez. A katonazenekar ezután kivonul a Rhédey-kertbe, ahol a legmodernebb szisztéma szerint felszerelt kávéház vendégeit fogja szórakoztatni.

Délután megkezdődik a tulajdonképeni népiünnepség, amelynek programjából kiemeljük a kabarét, a vurstlit, a varietét, a pezsgőssátrat, a jósnők putriját. Lesz virágcsata, konfettiharc és néhány szenzációs trükk, amelyeket egyelőre még nem árulhatunk el.

Szabó direktor fáradhatlanul dolgozik az ünnepség előkészületein. Segítségére van ebben a munkában a 4. honvéd gyalogezred parancsnoksága, amely készségesen bocsátotta a szükséges munkaerőt a Szurmay-nap technikai munkálatainak rendelkezésére.

* A képviselőház formális ülése. — Budapestről telefonon jelentik: A képviselőház ma délelőtt Szász Károly elnöke alatt ülést tartott, amelyen az elnök kegyeletos szavakkal emlékezett meg Kaempff német birodalmi gyűlési elnök és Róssa Izsó képviselő haláláról. Ezután megállapították a holnapi ülés napirendjét, amely szerint holnap az adójavaslatok módosítását, valamint a hadinyereségadóra és a közjegyzői illetékek emelésére vonatkozó javaslatokat tárgyalják. Az ülés végén az interpellációkra kerül a sor.

* A nagyváradi függetlenségi párt ülése. A nagyváradi függetlenségi párt elnöksége, tisztikara és választmánya tegnap este ülést tartott, amelyen egyhangú határozattal kimondta, hogy helyesli az elnökség eljárását a radikális párt nagyváradi gyűlése ügyében és felszólítja az ország négyfelé húzó függetlenségi pártjait, hogy térjenek vissza a tiszta hamisítatlan függetlenségi elvekhez.

* Gróf Ferenc adománya a szegényeknek. Gróf Ferenc debreceni kisprépost, apát-plébános, aki pár hónap múlva elhagyja Debreczent, hogy Nagyváradon újabb méltóságát elfoglalja, jótékonyágában egész debreceni lelkészkeskedése ideje alatt kifogyhatatlan volt. Most, amikor már nyilvánvaló, hogy rövid idő múltán elhagyja Debreczent, változatlan szeretettel folytatja jótékonyágát s rövid időközökben keresi fel adományával azokat az intézményeket, amelyek részben kulturális célokat szolgálnak, részben a köznyomor enyhítését tűzték ki feladatukul. Ez utóbbi téren különösen nagy buzgóságot fejt ki és a szegények nehéz sorsát igazán meleg szívvel, adományokkal, segélyekkel enyhíti a Szociális Missió-társulat debreceni szervezete, amely a debreceni kath. társadalom tagjaitól kapja adományokban a jótékonyági erőt és azt a Missió-társulat felekezeti különbség nélkül osztja szét. — Gróf Ferenc apát-plébános erre a célra a Szociális Missió-társulat debreceni szervezetének mostanában rövid időközökben juttatott nagyobb összegeket s rendszeres adományát tegnap újabb ezer koronával gyarapította. — Gróf Ferenc debreceni prépostságának ideje alatt több, mint háromezer koronát adott kizárólag debreceni intézményeknek jótékony célra.

* A Koldusápoló egyesület tisztelgése a nagyprépostnál. A Szent László-koldusápoló és figyermekmenedékház egyesület választmánya vasárnap délelőtt üdvözölte dr. Bundala Mihály nagyprépostot, az egyesület elnökét kinevezése alkalmával. — Dr. Karácsonyi János c. püspök, az egyesület alelnöke mondott meleg hangú üdvözlő beszédet az ünnepelthez. Dr. Bundala Mihály nagyprépost válaszában köszönetét fejezte ki az üdvözlésért s reményét fejezte ki arra, hogy ezután még hatásosabban támogathatja az egyesületet emberbaráti céljai megvalósításában.

* „Érdekes számok” címen a Vágóhid című lap ezeket írja: „Budapesten az élelmiszerutalványok, kenyérjegyek, népfelkelési szemlelapok alapján most egy újabb népszámlálást végeztek, melyből kiderült, hogy Budapest lakosságának 61,6 százaléka, tehát több mint a fele zsidó.

Közvetlenül a háború kitörésekor csak 40 százalék volt a zsidók létszáma.

Ezek a számok nem annyira érdekesek, mint jellemzőek. Látszik, hogy a zsidóság frontja a háborúban Budapestben van. No meg még más helyen. Misem panaszkodhatunk.

* **Urlányok Mária kongregációja** ma délután 5 órakor gyűlést tart a szokott helyen.

* **Katonai előléptetések.** A király Tauszig Adolfot és Hoffmann Hugót tart. főhadnagyká nevezte ki a 34-ik tábori ágyuszredben.

* **A szabadságot katonák ma jelentkezzenek.** Nagyvárad város katonai ügyosztálya felhívja a városban tartózkodó szabadságon levő katonákat — bármely fegyvernemhez tartozanak is — hogy a statárium kihirdetése végett **ma, 5-én reggel 9 órakor** a városháza katonai ügyosztályában okvetlenül jelenjenek meg.

* **A választójogi bizottság ülése.** Budapestről telefonálják: A választójogi bizottság **Beöthy** László elnöklete alatt ülést tartott, amelyen a választójogi javaslatot a 89. szakasztól a 100 szakaszig részben eredeti szövegben, részben gróf **Tisza** István módosításával fogadták el. A 100. szakasznál, mely a választások tisztaságáról szól, gróf **Tisza** hosszabb beszédben lényegbeli módosítást javasol, **Wekerle** Sándor miniszterelnök a módosítást nem fogadja el, többek hozzászólása után a bizottság **Polónyi** Dezső indítványát fogadta el, mely szerint a bizottság utasítja a kormányt, hogy e szakaszt újabb szövegezésben mutassa be. A vitát ezután holnapra halasztották.

* **Primícia.** **Kajaba** László nagyváradyegyházmegyei újmisést vasárnap d. e. fél 10 kor tartja első szentmiséjét a Szent Vince-intézet kápolnájában.

* **Ember Géza** volt főispán lelkiüdvéért szombaton reggel fél 8 órakor fog az engesztelő szentmiseáldozat az olaszii plébánia-templomban bemutatni.

* **Magyarosodó községek.** A vármegye mai közigazgatási bizottsági ülésén **Kiss** István dr belényesi tanfelügyelő bejelenti, — hogy újra 3 biharmegyei község, Biharos, Duszafalva és Béalcalcsa községek kérték községi iskolájukba a magyar nyelv bevezetését. Nagy örömmel s készséggel teszik ezt, írják, mert tudják, hogy az hazafias kötelesség s hasznuk is nagy lesz belőle. Ez az eredmény a tanfelügyelő helyes működésének dicsérete.

* **Gyermeknapok.** Páratlan siker koronázta azoknak a nemes szívű hölgyeknek a buzgalmát, kik a június 2—3 án rendezett gyermeknapokon — élükön **Malatinszky** Lajosné, **Czifra** Kálmánné, **Pallay** Lajosné, **Mihelffy** Lajosné és **Rimler** Károlyné elnök-nőkkel — az urnák körül tevékenykedtek, dacára a szokatlanul hűvös, esős időnek. A gyűjtés eredményéről, mint végösszegekről, ezuttal még nem számolhatunk be, mert még többet sem az urnákat, sem a perselyeket nem küldték be, azért a rendezőség felkéri ezuttal mindazokat, kiknek kezeihez a gyermeknap részére adományok folytak be, hogy az összegeket **Szücs** Izsó ipariskolai igazgatóhoz mielőbb beküldeni sziveskedjenek, hogy a végleges számadást összeállítani és közétenni lehessen, ugyanoda küldendők a még künn maradt urnák és perselyek. A gyűjtés

a 10000 koronát meghaladja. Ezerszeres hála és köszönet hölgyeinknek, kiknek tevékenysége hozta létre e nem várt eredményt.

* **A Szent László-nyomda gyásza.** A Szent László nyomda derék munkásai közül ismét kidőlt egy, megölte a nyomdászoknak az ólombetűk között leselkedő gyilkos ellensége: a tüdővész. **Szikora** János nyomdász halt meg tegnap reggel 8 órakor tüdővészben a biharmegyei közpórházban. Mindössze 41 éves volt s 27 évet töltött a nyomdásziparban szorgalmas munkával, előbb mint a Nagyvárad nyomdája, — majd a Szent László nyomdában dolgozott 8 éven át. Betegsége már régóta gyötörte, de ennek dacára ereje fogyatáig dolgozott, hogy szegény családját eltarthassa. Özvegyet és 4 kis gyermeket hagyott hátra, gyermekei közül a legidősebb 5 éves. Temetése 6-án lesz a biharmegyei közpórház halottas házából.

* **A megye hadisegély-felzólalási bizottsága** tegnap Keszthelyi Zoltán főjegyző elnöklésével ülésezett. A sok ezerre menő felzólalásból derekas részt intéztek el, jó részt a hadisegélyesek javára, de ahol a segély feleslegesnek, sőt kértékonynak bizonyult, ott elvonták.

* **Angliai internáltak Biharban.** A belügyminiszter értesítette Bihar megye alispánját, hogy Angliában internált bihariak jönnék haza. Ezek közül az 1870—1900. évi születésűeket igazolvánnyal kell ellátni s abba a faluba küldeni, ahol meg akarnak telepedni. Természetesen a hadköteleseket utószemlére küldik s ez irányban a kiegészítő parancsnokságok megfelelő utasítást kaptak.

* **A vasutakon való szökés megakadályozása.** A hadsereg főparancsnokság arról értesítette a főispáni hivatalt, hogy szabadságon levő katonák polgári ruhába bujnak s így polgári utazási igazolványt szereznek maguk részére. Ez a szökést megkönnyíti. Utasítja tehát a hatóságokat a kereskedelmi miniszter, hogy ilyenek részére ne adjanak ki utazási igazolványokat. Az is beigazolódtott, hogy a Magyarországon levő orosz hadifoglyok engedély nélkül polgári ruhát öltenek és a vasutakon hazafelé tartanak. A hadi központi szállításvezetőség megtiltotta, hogy hadifoglyok kíséret nélkül utazzanak, tehát a vonatkísérők, jegyellenőrök, kapusok örködjének, hogy az ilyen orosz foglyokat a csendőrségnek adják át vagy a vasuti parancsnokságok figyelmét hívják fel rájuk.

* **Zöldborsó és meggy maximális ára.** A hivatalos lap legutóbbi száma közli: a zöldség és gyümölcsforgalmi intézőbizottság az egész ország területére a következő maximális árakat állapította meg: a hüvelyes zöldborsó termelői ára 100 kg-ként június 8-tól 15-ig 80 K, nagykereskedői ára 125 K, fogyasztói ára kilogrammonként 1 K 50 fillér. Szemes zöldborsó fogyasztói ára ára kilónként 3 K, literenként 1 K 80 fillér. A meggy ára június 8-tól 15-ig kilogrammonként 3 Korona.

* **Kevés a képzett rendőrtiszt.** **Ehrlich** Imre fogalmazónak a második kihágási bíróság élére történt kinevezésével a bünygyi osztálynál csak két jogászmber maradt, — akikre a nyomozati felelősség nehezedik. Az egyik a nagy munkaerejű s kitűnő szervező **Jánossy** Gyula főkapitány, a másik **Kolon-táry** János fogalmazó. Van ugyan folyamatban eljárás **Bartha** Endre dr, **Égely** László és a beteg **Szentmiklóssy** kapitányok felmentésére, de ez lassan halad, a bünygyek pedig szaporodnak s a bünygyi osztály jó renoméja veszedelemben forog. Nincs itt mit habozni: egy vagy két új fogalmazói állást kell létesíteni, esetleg alkaptányit, mert minden pénzt megér ma és még inkább a háboru végével, ha közbiztonságunkat képzett rendőrtisztviselők irányítják és intézik. **Jánossy** Gyula dr ma nehéz helyzetben van, — könnyítsen rajta a céltudatos rendőri politika mielőbb.

* **Halálozás.** Báró **Malcomes** Ilona, néhai báró **Malcomes** Jeromos miniszteri tanácsos huga, hosszas szenvedés után elhunyt. Temetése folyó hó 6 án, csütörtökön délelőtt 11 órakor lesz a róm. kath. szertartás szerint a Zöldfa utca 3. számú gyász házból, — melyre rokonai és ismerősei meghívotnak. A gyászoló család.

* **Cipőket jegy nélkül lehet javítani.** Értesítjük a testületünk kötelékébe tartozó összes cipész iparosokat, hogy a **Lukács** Ödön főjegyző ur által szóbelileg adott meghatalmazás alapján, f. hó 15 ig, mindennemű cipőjavítást továbbra is jegy nélkül eszközölhetnek. Tisztelettel az lpartestület Elnöksége.

* **Leszurtak egy galiciait.** Tegnap éjjel **Tamás** József 50. gy. e.-beli katona részegen rátámadt **Guttman** Sámuel galiciaira, aki a katonának visszafelelt. A katona **Guttman** leszurta. Az ott időző **Bartha** Endre dr, a katonai rendőrség vezetője elfogta a katonát s bekísértette. **Guttman** a kórházba került.

* **Megdrágul a posta június 15-től.** A hivatalos lap legutóbbi száma a kereskedelmi miniszter rendeletét közli a postai háborus pótdíjakról. Levelekért, zárt levelezőlapokért 5 fillér pótdíj jár közönséges és ajánlott levelekért egyaránt. A levéldíj tehát 20 grammig 20 fillér, azon tul 25 fillér, helybeli levél 15 fillér. Nyílt levelezőlapok pótdíja 2 fillér, tehát összesen 10 fillér. A magánipar által kiadott levelezőlapok díja ezuttal is 10 fillér. Nyomatványok pótdíja 2 fillér, tehát összesen 5 fillér. Aruminták pótdíja 5 fillér, összesen tehát 10 fillér. Postautalványok pótdíja 5 fillér. Táviratok pótdíja darabonként 20 fillér. Telefonbeszélgetések pótdíja beszélgetésenként az első zónában 10 fillér, a többi zónában 20 fillér. Bérmentesítetlen levélnél a címzett a a háborus pótlékoknak is kétszeresét tartozik fizetni, kivételkép azonban június 30 ig a pótdíjaknak egyszeresét hajtják be a címzetten, ha a pótdíj leróva nem lett a levélen.

* **Ruhafesték valódi két oroszlan H védjegyű minden színben kapható.** Ára 70 fillér. Viszonteladók árendeményben részesülnek. **Farkas** István „**Apolló**“ drogériája, Rákóczi-ut 7—B.

* **Ne dobja ki pénzét új ruhákért** mert a kitűnően bevált ruhafestékekkel régi ruhadarabjait olcsó pénzért házilag átfestheti. Egy levél ára 50 fillér. **Németh** Pál Aranykereszt gyógyszerárában, városháza mellett

FOGAK

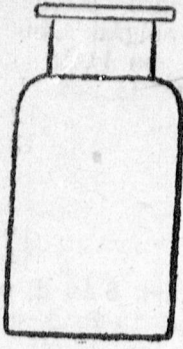
TELEFON 10-50.

Foghuzás, Fogtömés és a legmodernebb fogtechnikai munkák, ugymint Kautschukban és aranyban foglalt fogak, szájpaddal vagy anélkül és öntött arany hidmunkák a legtökéletesebben műtermemben készülnek.

BERDACH JENŐ ALL. VIZSG. FOGTECHNIKUS. NAGYVÁRAD, RÁKÓCZI-UT 6. I. EM.

Nyílttér.

HETI ÁRJEGYZÉK:

Porcellán mozsár üveggel	12—
Majolika gyümölcsállvány 6 tányérral	15—
Majolika tálca fogóval	8—
Majolika cukortartó díszes	8—
Majolika gyümölcskészlet	8—
Vizes készlet esztrich üvegből	12—
Boros	12—
Likőr	12—
Befőttes készlet kristály fehér	12—
Gyümölcs készlet kristály üvegből	12—
Majolika fali sőtartó színes	8—
Majolika vizeskanecsó színes	10—
Kenyérfosár színes üveggel	10—
Chinacézst cukortartó	10—
Chinacézst gyümölcsállvány	10—
Majolika virágváza színes	5—
Majolika virágtazék	5—
Majolika díszfigura	5—
Porcellán főzőlábas	5—
Porcellán főzőfazék	5—
Teáskészlet színes aranyozással	50—
Kávékészlet színes aranyozással	50—
Feketékészlet színes aranyozással	50—
Ebédőkészlet felszerelve sz. aranyozással	150—
Hideg elvágottas készlet sz. aranyozással	40—
Mosdókészlet színes finom díszítéssel	50—
Falútkör sánes a aranyozott serettel	30—
Asztali-lámpa teljesen felszerelve	25—
Függő-lámpa teljesen felszerelve	30—
Teáspohár chinacézst foglalásban	8—
Teáscsésze színes finom aranyozással	4—
Kávécsésze	4—
Köpcésésze	5—
Főzőlábas barna tüzálló füllel	5—

Nippek, Figurák, Szent Antal szobrok, Mária szobrok, Szentelt viztartók, Konyhaberendezési cikkek, Képek, Ablaküvegezés.

Eladás nagyban és kicsinyben!!

KOMLÓS TESTVÉREK

üveg, porcellán, lámpa, táblaüveg és díszműáru nagykereskedés.

Nagyvárad, Zöldfa-u. 13. sz.

Telefonszám 372.

APOLLÓ
mozgó-
színház

MA

Szívünk asszonya.
Regény 4 felvonásban.

Az előadások vasárnap d. u. 3 óra-
kor, hétköznap 1/27 órákor kezdődnek

VIGADÓ
mozgó-
színház

MA

Károly-bakák.

Korcsmáros Nándor regénye után.

Az előadások vasárnap d. u. 3 óra-
kor, hétköznap 1/27 órákor kezdődnek

URÁNIA
mozgó-
színház

MA

Szünet.

Az előadások vasárnap d. u. 3 óra-
kor, hétköznap 1/27 órákor kezdődnek

Mocsáry Sándor

TELEFON: 1404.

Zöldfa-épület, utcai helyiség.

Villany- és vízvezeték-szerelő,
bádogos, lakatos, műszerész és
bronzműves.

Írógép, gramofon, kerékpár és
National Cassa javító. Eleckrotechni-
kai cikkek, 1/2 Wattos Wolfram-
szálas Tungstram-égők, villanyvasa-
lók állandóan raktáron.

Eladó házak!

Fürdő-utcán 16. és 22. számú
két sarokház eladó.

Felvilágosítást nyújt:

dr. Imrik Gusztáv ügyvéd
Sai Ferenc-utca 15. sz.

Telefon-szám: 4-16.

LEGF. BUZACSRIZ,

folyékony „ARGOS” csiriz, faszeg,
mindenféle CIPÉSZKELLÉKEK, BŐR-
TALPVEDŐK stb. Legf. CSONTENYV

kapható Stern Miklós bőrhulladék
üzletében Nagyvárad, Zöldfa-u. 9. sz.

Vidékiek kérjenek árajánlatot

Félix gyógyfürdő

Nagyvárad mellett

Kelet-Magyarország leglátogatottabb
hévíz-fürdője. Természetes 49°C hőmér-
sékletű forrás, kőszvény, csusz stb. ellen

Télen-nyáron nyitva!

Villanyvilágítás!

Téli szeziónban (október-május) pensió-
rendszer. Prospektust díjtalanul küld a
Fürdőigazgatóság.

Több kisebb nagyobb bérház

ELADÓ.

A vételhez szüksé-
ges jelzálogkölcso-
nőket előnyös felté-
telek mellett bonyo-
lítja le a

Nagyvárad Takarékpénztár
Teleky-utca 2. sz.

Uj férfiszabó műhely!

Szives tudomására hozom a tisztelt
uri közönségnek, hogy

URI-DIVAT SZABÓMŰHELYEMET
MEGNYITOTTAM.

Elvállalom új ruhák készítését a
legújabb divat szerint, ugyszintén
ruhák fordítását és vasalását mér-
sékelt áron. Meghívásra házhöz
megyek. Kérem a n. é. közönség
szives támogatását

Tisztelettel

Hottya Károly

uri-divatszabó

Szent János-utca 42.

Felső kereskedelmi és polgári iskolai

magánvizsgákra előkészít
felelősséggel a Donát-féle

ker. magántanfolyam.

Minden hónapban kez-
dődik új ker. tanfolyam

hölgyek részére

gyors- és gépirásra, ker. számtanra,
könyvvitelre.

Beöthy Ödön-u. 30.

Telefon 1000.

IZSÁK LIDIA

Elsőrendű
fűzőszalon

NAGYVÁRAD,
Nagy Sándor-u. 1.

Parkszálló épületében

Interurbán telefon:

11-53 szám.

A Sziliget-színház mű-
vésznőinek egyedüli fűző
szállítója. — Tisztításo-
kat és átalakításokat
elvállalunk. Fűzők mér-
ték után a legrövidebb
idő alatt elkészítetnek.

A Sajtó hölgybizottság

könyv és lapterjesztő vállalata:
a Kossuth Lajos-utcai trafikban

ajánlja könyveit és lapjait

Ne vásároljunk könyveket, mi-
előtt szét nem néztünk a Sajtó
hölgybizottság

BIZOMÁNYI ÜZLETÉBEN

Támogassuk ezen új vállalatot!!!